

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor., 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromsoros petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvevény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A költségvetési vita.

Szűk mederben folyik az országgyűlésen a jövő évi költségvetés felett nagy nehezen megindult vita.

Nem tudjuk, a tárgyalások folyamán kiszélesedik-e a vitaközös medre, s a beszédek árja hoz-e termékenyítő eszméket a legégetőbb politikai, közgazdasági és társadalmi kérdések mezejére, de annyit már most is megállapíthatunk, hogy a vita magára öltötte azt a kettős alapjellegét, a mely szerint ezt a vitát megbírálnunk szabad és kell is.

Az egyik jellege ennek a vitának abban domborodik ki, hogy az ország közönségében sehogy sem tud maga iránt érdeklődést kelteni. Nem emlékezünk rá, hogy az országgyűlésen kívül álló politikai körök ilyen fásult közönyösséget tanúsítottak volna valaha a törvényhozásnak ezen, kétséget kizárólag legfontosabb működése iránt, mint a minő közöny ülte meg a jelen alkalommal mindazok figyelmét, kik hivatalosan a politikai életre befolyást gyakorolni.

Amit Mikszáth Kálmán az ő egyik „tisztelet házi” karcolatában papírra vetett, az találóan illik rá a mostani költségvetési tárgyalásra. Egy vidéki városban, a szabadelvű körnek mindig egyformán üres

helyiségében hárman ülnek s olvassák nagy búvánattal a lapoknak országgyűlési rovatát. Az egyik egészen reménytelenül forgatja a sűrű szedésű lapokat, melyek csak úgy duzzadnak a szűk rovatokba tömött honatyai bölcsesség erejétől. Csak ne kellene az embernek estélyeket adni, mondja, s azokra ellenzéki politikusokat is meghívni! Holnap nálam multhatatlanul szóba kerül a politika, az ellenzéki fenegyerek megcsipdesnek vele, kell tehát legalább némiképp tájékoztatnom magamat az országgyűlési beszédek tartalma iránt.

Lélekölő munka ez méltóságos uram, mondja a másik, már félórája, hogy búvom az országgyűlési tudósítást s még csak a kezdetén vagyok. Legjobb lesz, véli a harmadik, ha felosztjuk egymás között ezeket a cudar hosszú kolumnákat, mert különben befellegzett ma a tarokkpartinknak. Úgy is tettek, s más nap aztán a főispáni estélyen mindig együtt volt a három kolumnista, hogy rögvést összeöntsék a tudásukat, mihelyt az ellenzék emberei az országgyűlési tárgyalásokra terelnék át a beszédet.

Meglehet, hogy ebben a karcolatban inkább a lustaság és az a szellemi tehetetlenség van jellemezve, melyben sokszor remekül kitűnnek azok, kiket a kormányhatalom a törvényhatóságok élére állít,

de tagadhatatlan, hogy a parlamentnek most folyó költségvetési tárgyalása alatt a kolumnisták számának ijesztő módon meg kellett szaporodnia, mert a szabadelvű pártnak vidéki organumai, melyek máskor a vita anyagából nagy buzgalommal kiszedték a kormányparti salakot, hogy azt, tisztességesebb foglalkozás hiányában az ellenzék felé hajigálják, most alig vesznek tudomást a Mendel Pálok fenomenális sikereiről, melyek a szabadelvű pártra enyészhetetlen fényt árasztanak.

Ez a túlságos szerénység annak a jele, hogy mint általában a politikai körök, úgy a kormánypárt vidéki hatalmaságai is unják az egész költségvetési vitát, s alig várják, hogy a kormány a jövő évi budget birtokában megtegye végre azokat az intézkedéseket, melyek a vármegyei kétes existenciák helyzetét tisztáznák és sok kínos bizonytalanságnak véget vetnének. Ennek a várakozásnak, az ahoz kötött reményeknek és aggodalmaknak nagyobb hatóerejük van az általános érdeklődés felkeltésére és ébrentartására, mint a különben is agonizáló országgyűlésnek.

A másik alapjellege ennek a vitának abból a törekvésből tűnik ki, mely egyformán lelkesíti a szabadelvű pártnak né-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Visszaemlékezés Bolognára.

Hüvös októberi est volt és már öreg este, midőn Loretoiban vasútra szálltunk, hogy a régi Emiliának, a középkorban tudományos jelentőségéről híres fővárosába, Bolognába utazzunk.

Emilius Lepidus római konzul, a második pün háború után 177 körül Kr. e., az Apenninek északi részén fekvő tartományok védelmére országutat épített, a via Emiliá-t, melytől nevéet kapta az az egész nagy kiterjedésű országrész, mely a mostani Piacenza és az adriai tenger keleti partján fekvő Rimini között elterül.

Ennek a hajdan virágzó tartománynak székhelyén, az Apenninek tövében épült Bononiában, a XI. században Kr. u., tehát a középkori tudományosság fejlődésének első időszakában, egy férfi tűnt fel, a ki a város tudományegyetemének, mely akkor még a bölcső-korát élte, hírnevét századokra kihatólag megalapította. Irnérius volt ez, a római jog nagynevű tanítója, az első tudós, ki az egykori világbirodalom törvényeit és jogszokásait tanrendszerbe öntötte, s kinek előadásaira

Európa minden országából százával özönlött a tudománysozomjas ifjúság.

Azóta Bologna a tudományok ünnepeit székhelye lett, a jogtudományok terén pedig vezérlágosságot árasztott a művelt világ összes főiskoláira. Egyetemét állandóan 4—5 ezer ifjú látogatta, ami az akkori időben olyan esemény-számba ment, melynek jelentőségét a mai korban már alig vagyunk képesek kellőképpen méltányolni. Sőt volt idő, hogy a hallgatók száma tizezerre rúgott, s a híres férfiak tudományos működése olyan nevezetességre tett szert, hogy szálló-igévé lett a bolognaiak büszke jelmondata: Bononia docet, Bologna tanít.

Manap ebből a dicsőségből már semmi sines meg, csak a pusztá hír, mely azonban még most is örömet és önértetet sugároz a városukon rajongva csüngő bolognaiak homlokára. A helyi patriotizmus, nemes értelemben, talán sehol sem oly nagy, oly gyermeki bense és egyoldalú, mint Bolognában.

Az alkalmatlan vasuti összeköttetés, melynek az a legkirívóbb hibája, hogy a legjobb és legközvetlenebb vonatok éjjel közlekednek, rákényszerített minket az éjjeli utazásra. Pedig úgy én, mint társaim, két fiatal olasz hivatalnok, kikkel Loretoiban megismerkedtem, azok közé tarto-

zunk, a kik borzadnak az éjjeli utazástól. Álmatlanul átvirrasztani az éjszakát, ülő, vagy kényelmetlenül fekvő helyzetben, s azalatt a száguldó vonat idegizgató dübörgését hallgatni, erős lökéseit, rázását tűrni, lehet kedvtöltés, lehet luxus olyanokra nézve, kik, mint a szent-gáli nemzeti úr minden tizedik esztendőben felrúdulnak a fővárosba szt. István király ünnepére, új dolmányt meg kalpgot vásárolni; vagy olyanokra nézve, kiknek másnap idejük van eladni és semmit sem tenni.

De, a ki heteken át városról-városra jár, s mindenütt látni, hallani és tapasztalni akar: annak meg nem viselt, friss idegekre van szüksége.

Egészen így gondolták azt az utitársaim is, de hát a kénysszerrel szemben hiába okoskodik az ember, ha még olyan igaza volna is, semmire sem megy. A kénysszer ránk tette a kezét s a fülünkbe kiáltotta: Ha gyorsan és egyenesen, az átszállás kellemetlenségei és drágaságai nélkül Bolognába akartok jutni, tessék indulni most, esti 11 órakor! Punctum.

Felültünk tehát és a faecchinókkal való némi viaskodás után szerencsésen elhelyezkedtünk egy II. osztályú, olaszosan egyszerű, majdnem azt mondaná az ember, hogy komisz kocsiban. Kezdetben elég kényelmesen éreztük magunkat, de a

mely árnyalatait és a Kossuth-párt egyik töredékét, s mely nem más, mint a néppártnak legyalázása a fekete utálatig.

Erre a célra azonban a régi kopott jelszavakat: reakcionárius, klerikális, ultramontán már nem tartották eléggé alkalmasoknak, mert azok a velők való ijesztgetés üressége folytán ma már nem hatásosak, előrántották tehát a hazugságok lomtárából a kamarillát és a pánszlavizmust. Azt persze az a bárgyúság, mely ebben a lomtárban kutatott, észre nem vette, hogy egy párt, a melynek nagy része volt az ischli klauzula szerzőjének megbuktatásában, nem lehet szövetségese a hasonló klauzulákért rajongó kamarillának. Mi ugyan azt hisszük, hogy a kamarilla ma már csak agyrem, mely még néhány sötét koponyában kísért, de ha valóban létezik ez a veszedelmes szervezet, úgy nem a néppárt, hanem a néppárt segélyével megbuktatott Bánffy volt az, kit ez a szervezet a kebelén melengetett.

Sokkal okosabb dolog osztrák érdekről, mint kamarilláról beszélni, s hogy az osztrák érdekek ki volt kedvesebb, a néppárt-e, vagy Bánffy, arra a 96-iki választás és a 3 milliós pártkassza csattanós feleletet ad.

Ép olyan sületlenség a néppártot a pánszlavizmussal összefüggésbe hozni. A ki csak bármily felületesen ismeri a pánszláv törekvéseket, tudhatja, hogy a pánszlavizmus esküdt ellensége a 67-iki kiegyezésnek. Mert úgy vélekednek ennek az iránynak a hívei, és nem helytelenül, hogy a 67-iki kiegyezés a magyar nemzet uralmát olyan erős alapra fektette, melyen megtörök az ereje minden, az állami egység megbontására irányuló kísérletnek. Már pedig a pánszlavizmusnak, mint minden nemzetiségi túlzásnak az állami egység megbontása képezi a fő-törekvését.

Ez annyira nyilvánvaló tény, hogy észrevehetik azt még azok is, kik az ese-

ményeket a politikai hülyeség látócsövén át nézik.

Már most hogyan gondolható, hogy az a néppárt, mely a 67-ik alaphoz hajlíthatatlan, szinte megcsontosodott meggyőződéssel ragaszkodik, s melynek a vele nem rokonszenvező konzervatív gondolkodású körök éppen ezt a merevséget róják fel fő bűnül, hogyan gondolható tehát, hogy ez a párt, a programjának legsarkalatosabb pontja ellen törő pánszláv elemekkel kezdet fog és politikai szövetséget köt?

Belátta ennek a feltevésnek a képzelenségét a szabadelvű pártnak az az árnyalata is, mely az országgyűlés utolsó ülészakájában a néppárt legyalázását, s ezzel ennek a pártnak erkölcsi megsemmisítését tűzte ki vitatkozási eljárásának céljául. Azért ez a frakció egy olyan embert ugrasztott ki a soraiból dárdavetőnek, a kinek az erkölcsi felfogásában — fajti tulajdonságainál fogva — minden megfér, a politikai hazugság épp úgy, mint az üzleti szélhámosság.

Csak hogy megfeledezett ám ez az idividuum arról, hogy a siker szempontjából a politikai hazugság nehezebb dolog, mint az üzleti szélhámosság, mert az üzleti szélhámosok rendszeren meggazdagodnak, míg a politikai szédelgők rendszeren megbuknak.

A mezőgazdaság érdekében.

A ki közzgazdasági viszonyainkat csak némi-kép is ismeri, tisztában lehet azzal, hogy nálunk már több év óta a nyers termelés sehogy sem áll arányban azzal a jövedelemmel, melyet a birtokos osztálynak a mezőgazdaság szolgáltat.

A nyers termelés évről-évre nagyobb, mindig több és több gabonát, cukorrépát és burgonyát termeszünk, a mely termelési szaporulatnak az okát a kis gazdák gazdálkodási rendszerében kell keresnünk. Ezek a kis existenciák ugyanis, hogy a növekedő közterheket megbirják, a nagy igényekkel fellépő állami és községi követeléseket kielégítsék, kénytelenek intensív

gazdálkodást folytatni, mert csak ettől várhatják jövedelmöknek oly mérvű fokozását, mely őket a közterhek viselésére képesekké teszi.

Az a kisbirtokos vagy kisbérő, a ki megmarad az extensív gazdálkodásnál, melynél kisebb a kiadás és a risico is, megbukik az ő rendszerével, a mint egy mostoha termés sújtja őt, vagy olyan, előre nem látott kiadásoknak a gondja száll reá, melyek a közönséges termelési ágak jövedelméből nem fedezhetők. Az összes életkörülmények arra utalják manap a kisgazdát, hogy lehetőleg szaporítsa és jobbitsa a termelési ágakat, s ezáltal biztosítsa magát az esetleges rossz termésből és alacsony gabona árakból származó károk ellen.

Itt, a Nyitra völgyben a kisgazdákat az intensív gazdálkodási rendszer főleg cukorrépa-termelésre ösztönözte, mely téren már szép eredményt értek el. A cukorrépa területek jelentékenyen kiszélesedtek, s a termés az utóbbi években minőség és mennyiség tekintetében kielégítőnek mondható.

S mégis azt látjuk, hogy a kis gazdaságok nem lendültek fel, de még csak a helyzetükön sem segítettek abban a mérvben, melyben azt a befektetett nagy tőkétől joggal várni lehetett volna. Ezt a sikertelenséget, mely pedig végzettsé válhatik a kis gazdákra nézve, annak kell tulajdonítanunk, hogy az alacsony gabonaárak mellett a cukorrépa ára is leszállt, s ennek folytán ez a termelési ág nem hozta meg azt a bevételt, melylyel helyre lehetett volna ütni az alacsony gabonaárakból eredő jövedelem csökkenést.

Ugyanez áll a sörárpáról is, melylyel az intensív gazdálkodás itt-ott megpróbálkozott. Ez is potom áron kél, s a kisgazda ettől sem remélheti jövedelmének tetemesebb emelkedését.

Igy hát az intensív gazdálkodás nem váltotta valóra azokat a reményeket, melyeket a kisgazdák ehhez a rendszerhez fűztek, a nagy tőkebefektetés nem hozta meg a kisgazdának azt a jövedelem többletet, melylyel ő a helyzetén lényegesen könnyebbíthetett volna.

Ezen a bajon a gazdák csak úgy segíthetnek, ha összeállanak és közös erővel keresztül viszik azokat a közzgazdasági reformokat, melyek a legköltségesebb termelési ágak árhanatlanának egyszersmindenkorra véget vethetnek.

Mindenekelőtt szükségesnek tartjuk, hogy a gazdák a söradó leszállítására törekedjenek. A külföldi sörgyártó országokban a söradót az újabb időben felére szállították le, hogy előmozdítsák a fogyasztást, s ezzel a sörgyártásnak lendületet adjanak. A számítás bevált, s kettős gazdasági

legközelebbi állomáson új utitársakkal szaporodtunk meg, nászuton levő fiatal házassokkal, a kik az utasokra nézve mindig borzasztóan kellemetlenek. Nemesak azért, mert rengeteg sok podgyászt cipelnek magukkal, hanem főképen azért, mert az előzékenységek, az elnézésnek és a figyelemnek olyan mérvére tartanak igényt, minőt más halandó még gondolatban sem merne igényelni.

Ez azonban egy cseppet sem bosszantott bennünket. Mind a hárman úgys már előre lemondtnak az alvásról, s így utóvégre is mindegy volt nekünk, ha vajjon négyen, vagy hatan ülünk-e a kocsiban?

Egészen másképp fogta fel a dolgot Andromachosz Leander úr, a kit akkor, midőn a kocsiba beültünk, már ott találtunk az egyik ülés-padon, melyen gondtalanul elnyújtózkodva az igazak álmát aludta. Az új jövevények felzavarták a görögöt, kénytelen volt feltápáskodni és nagy terjedelmű testét kisebb térfogaton elhelyezni. Fanyar arcot vágott a rendezkedéshez, de hát mi mást tehetett, kénytelen volt helyet csinálni, a miben a ravasz ember látszólag megnyugodott, de furfangos elméjében iszonyatosan gonosz bosszút forrált.

Mi ezalatt összébültünk, szorosan Andromachosz úr mellé, s a szemközti levő ülés-padot

egészen a fiatal házaspárnak engedték át. Ez a figyelem kellemesen érintette őket, s köszönetüknek hálás szavakban adtak kifejezést. Fel is használták a nyújtott kényelmet, s ledőltek egy kis pihenésre. Az asszonyka puha selyem vánkost tett a feje alá, s rövid idő alatt elszenderült. Férje nyanezt tevé. Az ő kedvükért halkán társalogtunk, társaim ha szivarra gyújtottak, még a gyufa erősebb sercegetetésétől is óvakodtak. Andromachosz úr is hallgatott s mogorván nézett a szélviharos éj sötétségébe. Így utaztunk Riminiig.

Itt a vonat nagy lökessel megállott, melytől az alvók felriadtak, s minthogy hosszabb ideig kellett itt vesztegelnünk, a kocsiból kiszálltak. Példájukat mi is követtük, a görög azonban ki nem mozdult. Vagy tizenöt percig sétáltunk a pályaudvaron, a mig az indulást jelezték. Mikor visszajöttünk a kocsinkba, a fiatal házások még künn voltak, helyöket azonban Andromachosz úr leleményes módon rezerválta — magának. A két selyemvánkost szépen a göndörfürtös feje alá tette, felhúzta a hálókabátját, beburkolódzott a plédjébe, végig nyújtózkodott az ülésen, s úgy elaludt mint a havasi morgia.

Az indulás előtt néhány másodperccel jókedvű kacagással ugrott be a kocsiba a fiatal házaspár. Az első pillanatban azt hitték, hogy a

kocsinkat az állomáson megfordították s így az ő ülésök abba az irányba került, melyben azelőtt a mienk volt. Kezdi keresni a vánkosaikat, össze-vissza hányják a podgyászukat, átkutatják az egész podgyászkosarat, néznek jobbra és balra, látnak két vánkost a görög feje alatt, de az nem lehet az övék! Nézik jobban, ismergetik, mig végre a szörnyűködés kifejezésével kinyögik: Ah! Még egyszer lehajolnak, azután összenéznek, haragos tekintetet váltanak, ránk is vetnek egy futólagos méltatlankodó pillantást, s a tehetetlen harag indulatával az ülésre roskadva kifakadnak: Fidonc!

Fidonc bizony, igen, de hát tessék ezen segíteni! Hiszen az a görög ha belekötünk, a félkezével összemorzsol mindnyájunkat, akkora Herkules. S hogy van erejéhez mért merészsége, azt szemmel láthatólag megmutatta. Jó lesz tehát be nem avatkozni ebbe a veszedelmes dologba, gondoltuk mi; jó lesz hallgatni és tűrni, gondolták ők. S a kölesönös lemondásnak ezen érzelmeivel, melyek azonban a mi részünkről sokkal kisebb áldozatot követeltek, el is váltunk. Mi kiszálltunk, a házaspár tovább folytatta az útját Andromachosz úrral együtt. Az ezután történekről nem referálhatok.

Bolongában már éppen a szállásomra érkeztem, midőn utitársaim közül az egyik élembe

sikert eredményezett. Először elterjesztette a sörivást a szegényebb iparos és napszámos osztályok között, mi által az idegrontó pálinka hátterbe szorult, az alkoholizmusnak ez a legveszedelmesebb faja sokat veszített ártalmas befolyásából, melylyel a társadalomnak annyi kárt okozott. Másodszor felemelte az árpa árát s ezzel a mezőgazdaság ezen termelési ágát jelentékenyen jövedelmezőbbé tette.

Ugyanerre kellene törekednünk mi nálunk is, ez lenne az első feladat. Ha ezt megoldanunk sikerülne, egyszerre véget vethetnénk annak a sajnálatos bajnak, melybe ezidén is nyakig beleestünk, hogy t. i. szépen sikerült sörárpánkon nem tudtunk túladni, mert a külföld, melynek szintén jó árpaternése volt, nem keresi a mi sörárpánkat, idehaza pedig nem bírjuk feldolgozni, mert a sörgyárak épen a magasan megadóztatott sör drágasága folytán nem képesek olyan forgalmat csinálni, mely a hazai árpakeresletet növelhetné.

Másodszor oda kell hatniok a gazdáknak, hogy a cukorrépának, mely itt a felsővidéken az intenzív gazdálkodásnak legjövendmezőbb termelési ága, megszabott árt biztosítsanak.

E végből mindenekelőtt lehetlenné kell tenni a cukorgyárakkal üzőtt szédelgést, és gátat kell vetni az úgynevezett cukorgyári uzsorának.

A cukorgyárakkal üzőtt szédelgés abban áll, hogy élelmes vállalkozók valamely vidéken belefognak cukorgyár-alapításba. Sok utánjárásal össze fogdossák a répatermelőket, le kötik őket, s ha ez meg van, kikürtölik, hogy a gyár üzeme már biztosítva van. Ettől azonban a szomszéd vidék cukorgyárosai megijednek, s hogy a saját üzemök csökkénését megakadályozzák, alkuba bocsátkoznak az új gyáralapítóval, a ki aztán busás nyereségért eláll a vállalatától s a becsapott termelőket a faképnél hagyja.

A szomszéd gyárosok ennél az egész üzletnél nem károsodnak, mert azt az összeget, melyet a szédelő vállalkozónak fizettek, behozzák azokkal a levonásokkal, melyeket a léprevezetett termelőknél tesznek, a kik most már a szomszéd gyárosoknak kénytelenek kínálni a termésoket, és kénytelenek belenyugodni azokba a súlyos feltételekbe, melyek alatt a szomszéd gyárosok azt a felkínált termést nagylelkűen átveszik.

Ez a cukorgyárakkal üzőtt szédelgés. Tartunk tőle, hogy a közel jövőben itt a felső vidéken is, egy ilyen szédelgésnek a példájára rámutathatunk.

A cukorgyár-uzsora pedig abban áll, hogy a gyár a gazdának — ismét a kis gazdáról be-

szélünk — előleget ad, melyet az a gazda a répa átadásakor nem bír visszafizetni. Adósa marad a gyárnak, mely az így megszorult emberrel a kénye-kedve szerint bánik s csak óriási levonásokkal veszi át a termését.

Mind a két baj, úgy a szédelő vállalkozás, mint az uzsora ellen a gazdák úgy védekezhetnek, ha maguk állítanak cukorgyárakat. Vidékünkön akár Nyitrán, akár Kajsa vagy Üzbégh vasuti állomások mellett egy cukorgyárnak a felállítását nem tartjuk lehetetlennek.

A gyár részvényeken épülne és pedig úgy, hogy minden részvényes köteles volna holdankint meghatározott területet répával beültetni. Az átadott répáért minden részvényes métermázsánként megszabott összeget kapna, a campagne végén pedig megkapná a részvények aránya szerint a reá eső dividendát. A répa átvétel szept. 15-től kezdve egyfolytában történnék, megszakítás nélkül.

Ugyanezen az alapon lehetne a cukorgyár mellett egy keményítő- és egy malátagyárat létesíteni.

Nincs más mód a gazdasági bajok megszüntetésére, csak az, hogy a gazdák maguk legyenek gyárosok, s nyers termékeiknek kelendőseget és árt saját gyári üzemökkel biztosítsanak.

A vállalkozás, ha még oly nehéznek látszik is, nem lehetetlen. De össze kell állani, s közös erővel létre hozni azt, a mire egyes, nálunknál élelmesebb emberek, a mi erőnkénél kisebb erővel is képesek voltak.

Pichler Zdenko,
székeskaptalani uradalmi főtiszt.

A Vörösmarty-ünnep Nyitrán.

A magyar költőkirály születése százéves ünnepéről a következő leírást vettük:

December 1-én és 2-án folyt le a két változatos műsorú előadás a nagy költő emlékére a nyitramegyei nemzeti színházban.

A Bende Imre megyés püspök s Thuróczy Vilmos főispán védnöksége, Thuróczy Vilmosné szül. Tóth Zsuzsanna s Balás György honvéd-vezéres díszelnöksége alatt megalakult rendező bizottság tagjai: Clair Vilmos, Csillaghy György, Kostyál Miklós dr., Rudnay Sándor dr. és Sztránzky Izor dr. voltak.

A szombat esti ünnepélyes előadás Kenézy Csatar megnyitójával kezdődött, melyben hévvel s költői lendülettel fejtegette, mily szüksége van a társadalomnak ez-mékre s idealismusra, melynek egyik legnagyobb képviselője Vörösmarty.

toppant s élénk taglejtésekkel igyekezett rábeszélni, hogy másnap első dolgom legyen megtekinteni a Palazzo del Podestát, a bolognai podeszták hajdani palotáját, a mostani városházát. „Elmegyek én mindenhova, a hova csak a két lábam elvihet“, mondám, „de most engedje meg, hogy pihenni térhessek, lássa a toronyóra mutatója hajnali 3 óra felé mászik.“ „Jó, de adjon kezet, hogy megnézi holnap a Palazzót, és annak öreg portásával beszédbe ereszkedik.“

Szívesen beleegyeztem, csak hogy magamra maradhassak, de sokáig fúrta a fejemet, hogy miért tulajdonít utitársam ennek az épületnek, melyről soha semmi nevezetést nem olvastam, sem nem halottam, olyan nagy fontosságot?

Kiváncsian vártam a reggelt, alig tudtam aludni valami keveset. Még gyenge és gyér élet volt az utcákon, midőn én már ott kopogtam a gazdagon díszített renaissance paloták sorai között. Érdeklődésemet első sorban természetesen a Palazzo del Podesta kötötte le. Kivülről az épület nem sokat mutat. Vörös téglás falait kissé megcsorbította az idő vasfoga, az ablakok felett emelkedő szabályos hajlású márványiveket pedig feketére mázolta be a nagy városi légtör kormos keze. De a homlokzat, melyet domborművek ékesítenek még mindig megragadóan szép, s azt a

benyomást teszi reánk, hogy itt egy olyan épület előtt állunk, melyben valaha fejedelmi hatalommal és vagyonnal rendelkező emberek laktak.

A Palazzót reggeli 9 órától kezdve lehet megtekinteni. A mint az első emelet előcsarnokába belépünk, két egyenruhát viselő öreg ember siet felénk, a ki azonnal felajánlja szolgálatát, és pedig az idegen nem kis meglepetésére olyan szerénységgel, minőhöz Olaszországban nem igen vagyunk hozzászokva. Örömet vezettem magamat a megnyerő külsejű embertől, a ki értésemre adta, hogy a fogadó-teremben egy nagyobb számú társaság van együtt, melynek ő a szerencsétlen Enzio történetét fogja elbeszélni. Felkért tehát, hogy csatlakozzam a társasághoz, s hallgassam meg a megható történetet, melynek nálánál hitelesebb tanuja egész Bolognában nincsen.

A fogadó-teremben csakugyan együtt volt egy vegyes nyelvű nagyobb társaság, mely már türelmetlenül várta a jóképű öreg portás elbeszélését. Az öregnek van egy katonaviselt fia, ki folyékonyan beszéli az angol, német és francia nyelveket, s híven tolmácsolja az olaszul nem értő idegeneknek az öreg előadását.

Uraim tudják a történelemből, így kezdé az öreg, miután nagyot szippantott a burnótszelencéjéből, hogy II. Frigyes császár 1249-ben rop-

Beszéde, bár többet foglalkozhatott volna Vörösmarty főnkelt szellemével, szép akkord volt, melyben egyedül az sértette kissé a fület, hogy olyan Häckelre emlékeztető modorban „állatemberről“ beszélt s egy-két mondattal utóbb azt mondja róla „ez még nem az az ember, kit Isten saját képére teremtett“.

Az osztatlan figyelemmel hallgatott megnyitó után a legbájosabb magyar elbeszélő költeményben, Vörösmarty „Szép Ilonka“-jában gyönyörködött a közönség, melyet Kostyál Miklós né szavalt jó interpretációval, Majthényi Gézá né kedves zongora-kíséréte mellett. Nagy élvezettel hallgatta a közönség Pánczky Eszti szép és iskolázott énekét, melyet Tarnay Alajos budapesti zongoraművész kísért. Tarnay maga is nagy hatást ért el saját szerzeményű műveivel. A dalokat s zongora-játékot majd Ábrányi Emil „Hazádnak rendületlenül“ költeménye, melyet Miháltz János szavalt, majd meg Dombay Hugó „Vörösmarty alakja a magy. irodalomban“ c. értekezése váltotta fel.

A szerző úgy látszik attól tartott, hogy kifárasztja a közönséget s azért könnyű és szellemes volt, ami azonban Vörösmarty behatóbb méltatásának, s az ünnepies hangulatnak némi rovására esett. Nagyon igaza volt abban, hogy Vörösmarty műveit dísztorthához hasonlította, miket drágaságuk miatt csak módosabbak szerezhetnek meg s így nem közkincesi társalmunknak. Az értekezés után, melyet Benke Nándor olvasott fel, ismét Pánczky Eszti énekelt Tarnay zongora-játéka mellett, mire az ünnepély főpontja, Vörösmarty „Csongor és Tünde“ c. darabja, következett, melyben a magyar költői nyelv diadalát ünnepelhetjük, s ezt a műkedvelők sikerrel tüntették fel — de nem szinpadra való. Sokkal hatásosabb lett volna a nagy költő egyik-másik vigjátékát vagy valamelyik drámájának részletét szinre hozni.

Mindazonáltal a közönséget teljesen kielégítették a műkedvelők. A legnehezebb szerepeket Biróczy Marianne (Tünde) és Clair Vilmos (Csongor) igen jól adták. Bájos volt a nemtők festői öltözötű csoportja. Nagyokat nevetett a karzat Mirigy boszorkányon (Kenézy Bandi.) Ki kell még emelnünk Lyka Mariska (Ilma) s Balga (**) perpekt játékát s szép duettjét. Vonzó volt a tündérek kara Csongor álma alatt.

Az ünnepélyt a Szózat éneklése fejezte be, melyet a közönség állva hallgatott meghatóttan.

Dec. 2-án (vasárnap) este az előadást a következő változásokkal ismételték meg. Miháltz a „Vén cigányt“ szavalt s Luzsénszky Félix báró, a bürok magyar csapatának ezredese felolvasta

pant hadsereget vezetett Olaszország ellen, hogy a pápát, IV. Incét és a vele szövetséget szabad olasz államokat megalazza és szabadságuktól foszszsa. A sereg Fossaltánál két részre oszlott. Az egyiket, a nagyobbat és erősebbet, mely ott helyben Fossaltánál ütött táborn, a császár természetes fia, Sardinia királya, Enzio vezényelte. Itt függ az arcképe, nézzék kérem ezt a gyönyörű, aranyhajú ifjút, a ki, sajnos, atyjának sok hibáját örökölte, de vitéz volt, nagylelkű, rajongó lantos s nagy művészbárát.

Ránéztünk az előttünk függő arcképre. A férfi, kit e kép ábrázolt, valóban szép alak volt, a germán faj remek typusa. Magas, nyílt homlokát dús aranyzóke haj szegélyezte, nagy kék szeméből kedélyderű, vidámság és az életörömök sóvárgása sugárzott ki, arcán büszke dac, elszántság s a harag heve ömlött el, mely az arcnak kissé rideg kifejezést adott, de ezt a ridegséget enyhítette a szívjóságnak mély érzéseket visszatükröző vonása. Ez árulta el, hogy a különben szenvedélyesnek látszó emberben van egy erecskéje a szeretetnek, melyen át szívéhez férkőzhetik az, a ki ennek az erecskének a nyomára jön.

A csata, melyben Bolognában minden fegyverfogható embere részt vett, — folytatá a Cice-

általános érdeklődés mellett élményeit a búr harc-térről.

Előnyösen nyilatkozott a burokról, különösen flegmatikus természetüket emelte ki. Megcáfolta a lapok híreit, hogy búr nők is részt vettek a harcban. Érdekesekek voltak a sok között szemelvényei a pattogó kaffer nyelvből s diétájukból. Itt különösen a kaffer hurkát említé, mely nem egyéb, mint sáskákkal megtöltött juhbél s ize valamivel rosszabb, mint a cserebogaré. A felolvasót lelkesen megeljenezték.

A harmadik ujság a vasárnapi előadáson az volt, hogy Tünde szerepét Palotay Piroska a nemzeti színház művésznője játszotta valóban művészi alakítással. Palotay Piroskát, valamint Tarnay Alajost is, kik díjtalanul működtek közre, szép koszorúkkal tüntette ki a hálás közönség. A műkedvelők közül is többen kaptak csokrot.

Az ünnepélyek hatásának közvetlenségét nagyban emelte volna, ha a közönség ott láthatta volna a költő mellszobrát, a közbeszótt dalok stb. úgy is ártottak az ünnepi hangulatnak s leterelték a közönség gondolatvilágát Vörösmartyról. Megemlítendő még a karzat izléstelen s botránysos magaviselete, mely nagyon kellemetlenül hatott. Máskor több rendőrt kell oda állítani — egy nem volt elég.

Az előadások jóvedelmét a rendezőség részben a Vörösmarty-szobor, részben a F. M. K. E. javára szánta.

Cs.

Ujdonságok.

Eperjessy Albert kitüntetése.

Eperjessy Albert, osztrák-magyar követ és meghatalmazott miniszter a teherani udvarnál, ki jelenleg a mi Zoborunknak lakója, a persa sahtól gyémántos arcképjelvényt, neje pedig, Oriola Armgard, spanyol grófnő, a persa gyémántos Nisam-Aftab rendet kapta. Ő felsége most megengedte, hogy a nevezettek a rendjelet elfogadhassák és viselhessék.

A főegyházmege személyzetéből.

Klacsánszky József Eözdöghére, Fludorovics Zsigmond Felsőthúrra, Lukács János Moravánba, Balázsy József Felső-Attrakra adminisztrátoroknak; Minárik József Dejtére subsidiáriusnak küldettek. — Káplánoknak küldettek: Csulák Cyrill Lajos Nagysurányból Vágújhelyre, Varga József Endrefalvára. — Pompéry Aurél és Meinzl Wolfgang Budapestre hitoktatóknak nevezettek ki. — Farkas Szeráfin sz. ferencendi áldozár Esztergomba

disponáltatott. — Kudlik János püspöki esperesplebános életének 50. évében elhalálozott.

A honvédség köréből. Artner Kálmán százados a nyitrai 14. sz. honvédgyalozezred lévai állományából Budapestre helyeztetett át. Léváról Nyitrára vezényeltetett Szőke hadnagy, Nyitráról Lévára pedig Bergmann százados és Unzeitik hadnagy.

Halálozás. Rövid egy-két heti szenvedés után egyik derek növendékünket ragadta el a halál. Paschek Gyula, II. éves hittanhallgató a nyitrai nagyobb papnöveldeben, Paschek Viktor, a Népbank pénztárosának fia, életének 20. évében tifuszban elhunyt. A megboldogult rövid ideig a papnövelde „infirmáriumban“ feküdt, mignem a szülők, azon reményben, hogy tán megmenthetik, lakásukra szállították. A remény, sajnos, nem teljesült. Az erőteljes ifjút rövid néhány napra reá a hagymáz sirba döntötte. F. hó 5-én volt a temetése, melyen feltűnő nagyszámu közönség jelent meg, mintegy részvétül a súlyosan látogatott szülők iránt. A káptalanból ott láttuk Czeizel Gábor, Vagner József, Jeszenszky Alajos, Nemcsék Ferencz, dr. Batthyány Vilmos gróf, kanonok urakat, Markovics János, Kutvaszer István, a nagy és kis papnevelde összes előjárói és tanárait. A temetési szertartást dr. Bobok József apátkanonok ur végezte. Megható volt a papnövelde növendékeinek gyászala a koporsónál, különösen mikor a közönség látta, hogy a dalosok alig képesek énekelni a könyektől. A kath. kőművesek egylete és a kath. betegsegélyző egylet gyászlobogók alatt vonultak ki. A menetet a nyitrai zeneegylet zenekara kísérte az utra, honnan nincs többé visszatérés. — Felső-Szöllöshön Dittert Győző, b. Vodianer gazdatisztjének neje, szül. Mitterdorfer Margit, hunyt el e hó 3-án életének 23. évében. Halálát három apró kis gyermek siratja, kik közül a legkisebbnek születése édesanyjának életébe került. — Az elhunytak tetemeit Nyitrára szállították. — Rakovszky Mihály, Rakovszky János, aranyos-maróthi bírónak egyetlen fia, ki még nemrég a nyitrai gimnázium tanulója volt, tudóvészben életének 21. évében Aranyos-Maróthon elhunyt. Béke porakra!

A nyitrai irgalmas testvérek ünnepe. Folyó hó 6-án nyitotta meg püspökünk azoknak a lélekemelő ünnepségeknek a sorát, melyek a helybeii irgalmas testvérek templomában e napokban b. Clet Ferenc vértanu tiszteletére tartatnak. A megnyitó ajtatosság d. u. 4 órakor kezdődött alkalmi sz. be-zéddel, mely után a püspök úr ó méltósága kített Szenttség előtt litániát tartott. Ennek vegeztével a testvérek növendékei lendületes dallamú egyházi éneket adtak elő, melynek hangjai között a főpásztor

áldást osztva távozott a templomból. Vasárnap ugyanó fogja az ünnepélyt d. u. 4 órakor litániával és Te Deummal befejezni. Az ünnep második napján, f. hó 7-én Vagner József prépost-kanonok úr végezte a délelőtti ünnepélyes istentiszteletet, fényes segédlettel. A templom az ünnep mindkét napján zsúfolásig megtelt ajtatossággal. Ezen a napra a hívek közül sokan a szentségekhez is járultak. Ma, f. hó 8-án a délelőtti ünnepi misét Czeizel Gábor apátkanonok úr fogja végezni, a holnapit pedig Venczell Ferenc, pápai preláus, nagyprépost és püspöki helynök úr. Itt egyúttal megemlítjük, hogy a rendezőség az ünnep alkalmából igen szép kivitelű képecskéket csináltatott, melyek a boldoggá avatott vértanút és vértanuságának jelvényeit hű utánzatban ábrázolják. E képecské a templomi közönség között ingyen osztatnak ki, külön magyar és tót szöveggel.

Esküdtzéki tárgyalás. A december 4-én Nyitrán tartott esküdtzék következőképen alakult meg: Sándor Geza kir. törvényszéki elnök, dr. Ehrenfeld Gyula és dr. Kovách Ödön kir. tszki bírák, Bárczy Ödön jegyző, Reinichovszky Rezső alügyész. Esküdték: Blaskovics Gyula, Dvihally József, Keltscha Nándor, Jedlicska Alajos, Borsiczky Rezső, Klein Viktor, Okányik János, Gasparik István, Brestyenzsky Benedek, dr. Szilárd Simon, Jánoska János és Krész József. Pót-escüdték: Glaser Adolf és dr. Reviczky Armand. Védő: dr. Sztránszky Izor. Vádolva volt Bottlik István kiskéri gazda szándékos emberölési kísérlete miatt. A törvényszék visszavonulván, rövid idő mulva elfoglalja helyét, s kijelenti, hogy a főtárgyalás alá kerülő ügy olyan természetű, hogy a nyilvánosságot kizárja, miért zárt ülést rendel el, és csak bizalmi férfiak lehetnek jelen. Az illető felek Rébay Arnold, Telegdy Andor, Ehrengruber Károly és Reidner Agoston lettek megnevezve, míg a többi hallgatóság elhagyta a termet. Délután az esküdték verdiktje a vádlottat nem bűnösnek mondta ki, mire a törvényszék felmentő ítéletet hozott. Az ügyész felebbezett.

Beletáncolás az adventbe. A nyitrai megyeházon megszoktuk már, hogy mulatságaik rendezésénél „mit kühner Kalenderverachtung“ nem törődnek a katolikusok szent idejével, a nagy böjttel, vagy az adventtel. Nem csoda tehát, ha a dec. 1. Vörösmarty ünnepélyt is táncal kötötték össze, mely advent első vasárnapjának „kivirágos kivirradtáig“ tartott. — Megszoktuk ezt ott, s keresztény gondolkozásmódot nem is akarunk keresni. De furesának találjuk, hogy ily érzület mellett jónak látták reklámnak odatenni a falragaszokra Bende Imre püspök urnak a nevét. mint akinek társvédnöksége alatt az ünnepélyt rendezték. A püspök urnak természetesen semmi befolyása nem volt az egészre; de figyelemmel lehettek volna a főpásztorra, hogy vagy nem mulatnak be az adventbe, vagy ha már juszt is azt akarták, akkor ki nem teszik a kath.

rone — Enzióra nézve szerencsétlenül végződött. Seregét szétszórták, őt magát elfogták s bilincsebe verve Bolognába hozták, s itt ebben a házban fogságra vetették. Ez a fogadó-terem volt a fogolykirály rendes lakoszobája, itt írta azokat a mély érzelmű költeményeket, melyekkel mindenkinek a szívét megnyerte, s ennek a háznak tornácában dalolta hárfájáték mellett azokat a mélabús dalokat, melyekkel mindenkiben részvétet kellett szerencsétlen sorsa iránt.

Mese az, a mit beszélnek, hogy a bolognaiak Enziót kinozták, eheztek, s félig befalazott posványos kazamátban éveken át fogva tartották. Ebből egy szó sem igaz. A pápa, IV. Inceze mindjárt a király elfogatása után közbevetette magát a városnál, s követei révén erélyesen követelte, hogy a fogoly emberséges, enyhe bánásmódban részesüljön. Mi több, lépéseket tett a szabadon bocsátatása iránt, de ezt a hosszú, véres háborúk miatt teljesen elkeseredett várostól nem bírta kieszközölni.

Az ifju király fogsága tehát enyhe, igazi királyi fogság volt. Lakást ez a fejedelmi palota adott neki, szórakozást a zene és a költészet szerzett, örömet jó barátok és még valaki.

Itt egy kis szünetet tartott emberünk, s ez alatt nagy fekete szemével mereven nézett maga elé.

Volt akkor Bolognában egy nemes szívű érseke, az áldott emlékü Anastasio, kit mi szent Petronio után legjobban tisztelünk. Az volt ő nekünk, a mi Borromei sz. Károly Milanónak, vagy egy San-Felice Nápolynak.

Ez az emberi testben lakozó angyal, egy alkalommal meglátogatta Enziót. A király, a kibén akkor már meg voltak törve azok a szilaj indulatok, melyek őt egykor atyja oldalán anyai erőszakosságra ragadták, az érsek nyakába borult és sírva panasolta szomorú elhagyatottságát, melybe csak ritkán vegyül egy-egy cseppje a barátság tiszta örömeinek.

Uraim, Anastasióra az emberi panasz és könnyű úgy hatott, mint az anyai szívre beteg gyermekének nehéz lélegzete.

E látogatás után néhány nap mulva ünnepi díszet öltött magára Enzio palotája. Az egyik teremben — hiszen majd meguatatom önöknek azt is — oltárt állítottak fel, drága egyházi ruhákat tettek ki, s valami nagy jelentőségű szertartáshoz készülődtek. Délután a fogoly király két előkelő ember kíséretében megjelent a teremben, melynek a folyosóra nyíló ajtaja nemsokára kitarult, s azon menyasszonyi ruhában egy ragyogó szépségű hölgy lépett be, a kit két éltesebb úrnő követett. Utánok jött az érsek, Anastasio. Ő közvetítette ezt

a frigyét Enzio és Vendagoli Lucia, a podeszta leánya között. A kettő régóta titokban szerette egymást, de vonzalmuk útjában nagy akadályok állottak. Az érsek szerencsésen elhárította az akadályokat, mert — tudják kérem, — Anastasionak semmi sem volt lehetetlen.

Ezzel a frigygyel vigasz és megnyugvás szállt Enzio szívébe, s a Palazzo del Podestà márványtermei beteltek a családi boldogság békés örömeivel.

Ebből a romantikus frigyből származott a Bentivogliki híres családja, mely századokon át uralkodott a város felett, mint a Medici-k Florencben...

Tovább nem folytatta az öreg, felkelt s megmutatta a Palazzo termeit. Magyarázatait mindenütt Enzióra való vonatkozásokkal szötte át.

A Bentivogliki később elszegényedtek, a város kegyelemkenyerére szorultak. Egyik ivadékuk ez az öreg portás, kinek a város a nagy család iránti kegyeletből némi évi járadékot fizet, s hogy egy kis mellékkeresethez is juthasson, itt az ősi portán adott neki alkalmazást.

Mikor távozóban voltunk a palotából, kissé visszamaradtam, az öreg felém hajolt s halkan kérdé, voltam-e már a San-Domenico-ban? Nem voltam, felelém. Menjen el oda, ott van Enzio

főpásztor nevét cégérül a plakátokra és a meghívókra. Reméljük, jövőben az ilyen figyelemhiány elmarad.

Egyházmegyei hírek. Velesey Antal zubáki plebános megkapta a vallásalap kegyuraságához tartozó alsó-köröskényi plebániát. Áthelyezettek: Tomanóczy Lajos alsó-köröskényi ideiglenes administrator segédlelkésznek Ribénbe és Micskó István lissai káplán ideigl. administratornak Zubákra.

A nyitrai kath. kör a magyar katolicizmus és a magyar királyság megalapításának 900 éves jubileumát december 16-án ünnepli meg a következő rendben: D. e. 10 órakor szent mise az irgalmas testvérek templomában. D. u. 4 órakor a kör nagytermében: 1. „Pápai himnusz“ Dusinszky Lipóttól; előadja az egyházi zeneegylet. 2. Megnyitó beszéd, mondja Vagner József elnök. 3. Ünnepi beszéd, tartja dr. Dudek János. 4. „Nagyasszonyunk, hazánk reménye“... ének. 5. „Sion leánya“ Kisaludgy Árpádtól, szavalja Petrovics László. 6. „Magyar-király-induló“ Huber Károlytól, férfi négyes zongora kísérettel.

Megyei virilisták. Nyitramegye virilistáinak névjegyzékéből a következő adatokat közöljük: az első virilista ö mltga Bende Imre megyés püspök úr 86343 korona évi adóval, az utolsó — a 300-dik: Kácsér József 650 koronával. A jegyzék szerint 27 mágnás, 31 lelkész, 3 országgy. képviselő 28 gyakorló ügyvéd, 4 közjegyző, 7 orvos, 3 gyógyszerész, 11 gazdasz, 15 hivatalnok, 5 szeszgyáros, 28 kereskedő, 3 iparkamarai tag van a virilisták között. Duplán 110-nek az adója van számítva. Nyitrán 58 virilista lakik. 600 koronán fölül 15-, 700 koronán kor. fölül 30-, 800 kor. fölül 40-, 900 kor. fölül 36-, 1000 kor. fölül 79-, 1500 kor. fölül 34-, 2000 kor. fölül 24-, 3000 kor. fölül 16-, 4000 kor. fölül 15-, 10,000 koronán fölül 11-en fizetnek. A középosztály pusztulását sajnos mutatja azon tény, hogy a 300 virilista közül 110, vagyis több mint $\frac{1}{3}$ -a zsidó.

Közegészségügyi egyesület. Békésmegyében már évek óta közegészségügyi egyesület áll fenn, mely tudunkkal az egyetlen ilyen fajta vidéki alakulás az országban s amely a megye lelkes alispánjának, Fábry Sándor dr.-nak köszöni létezését. Ez az egylet a minap tartotta meg Szarvason ötödik évi rendes közgyűlését. Az egyesület oly célból alakult, hogy a megye egészségét előmozdítsa s derekasan működik e cél érdekében. A közgyűlés elé terjesztett jelentésből kitűnik, hogy a cselédlakások dolgában akciót

szirja. Elmegyek bizonytal. S el is imádkozik ott egy Miatyánkot? Megteszem azt is.

Hálásan tekintett reám, megköszönte, s bágyadt fényű szemében könyek csillantak meg. *Adieu.*

Sziporkák.

Ellentmondás.

A. Higyje meg nekem, az asszonyt soha sem lehet igazán kiösmerni.

B. Igazán! gondolja?

A. Nekem bizony elhíheti, mert én kiösmertem az asszonyokat.

El az alkalommal.

Pincérfiu: Hát csakugyan el akar távozni az úr? Maradjon még egy darabig.

Vendég: De miért?

Pincérfiu (zavartan): Tudja kérem, fizető-pincérfiunk a menyasszonyával egy negyedórára sétálni ment s az ön szép prémes bundáját bártorkodott fölvenni.

indított az egyesület, kiadott egy Wallfisch dr. által szerkesztett *Egészségügyi kis kátét*, melyből 10,000 példányt ingyen osztott szét a megyebeli lakosság közt; reámutat a jelentés részletesen a tudóvész nagyfoku elterjedtségére a megyében, mely betegségről az egyesület megbízásából Hajnal Albert dr. tollából került ki egy népies nyelven írott világos, könnyen érthető tájékoztató munka, melyet ugyancsak 10,000 példányban nyomtatott ki az egyesület s osztott szét szintén a megyében. Ezen jelentés kapcsán Fábry dr. elnök indítványára elhatározták, hogy az egyesület a megye törvényhatóságát kérje meg, hogy két ágyalaptványt tegyen az épülő „Orsz. Tudóvész Szanatoriumban“, mely alapítványnál fogva a megyének két tudóvész-es beteget ott kapna ingyenes ellátást. A pénztáros jelentése szerint van az egyesületnek 88 rendes és 40 pártoló tagja.

A surány—ujvári vasut műtanrendőri bejárását dec. 6-án eszközölték; maga a megnyitás napja többszörös halogatás után, végre dec. 7-ére tűzött ki. A péntek reggeli vonat, mely 8 óra előtt indul le Nyitráról Tót-Megyerre, volt az utolsó azon a vonalon, melyen már 24 éve kocog. Tót-Megyer ezentul még unalmasabb lesz, mint eddig volt. Megszűnt a vendéglő is, melyben rossz pörköltöt és jó sört, máskor meg jó pörköltöt és rossz sört adtak az utasnak. A feledés ködébe vész el az állomás, melynek I. osztályú várótermében éjjel mindig a III. osztályon utazó zsidó vigécek hortyogtak. A sulypont most már Érsekújvár lesz. Az első vonat, mely a nagy közönségnek is rendelkezésére állott, 12 óra 10 perckor indult el Érsekújvárból és 1:48 perckor érkezett Nyitrara. Az új vasut Érsekújvárt egy zónával közelebb hozta Nyitrához, mert míg eddig Tótmegyeren keresztül Érsekújvár már a III. zóna területére esett, addig jövőre Érsekújvár a II. zóna végpontját fogja képezni, vagyis a menetjegy Nyitráról Érsekújvárra I. oszt. 2 kor. 40 fillér, II. oszt. 1 kor. 60 fillér, III. oszt. 1 korona.

A nagytapolcsányi kath. kör. jubileumi díszgyűlése. A kath. közérzület szépen nyilatkozott meg november hó 25-én, mely alkalommal a nagytapolcsányi kath. olvasókör ünnepelt. Megható és megörökítésre méltó látvány volt, mikor a „Korona“ zsúfolásig megtelt nagytermében — írja derek laptársunk a „Nagy-Tapolcsány és Videke“ — láttunk úri hölgyeket, hatóságí tisztviselőket, jómóduakat és iparosokat, a kik különbség nélkül azt a benyomást idézték elő az emberben, mint a régi keresztények, hogy egyenlőnek tekintették egymást. A díszgyűlés lefolyásáról a következőket jelenthetjük. Szecsányi Vilmos kanonok-plebános, a kör elnöke szép beszéd kíséretében nyitotta meg az ülést. Kniha Konstant s. lelkész magyar és tót nyelven a kath. körök jogosultságát és hivatását fejtegette. Majd Haverla József s. lelkész s a kör titkára a hitűségéről értekezett a hallgatóság nagy figyelme között. Ugyanezt a témát Rehanek Ferenc s. lelkész és köri pénztáros tót nyelven adta elő. Jábornik Károly ig. tanító és aienök történelmi alapon vázolta a kereszténység érdemeit a pogány törökök leveretésében. Minden egyes szó nagy hatást ért el, s e hatás gyűjtőpontját Kersch Ferencz szavallatában nyerte, a ki nagy hévvel, harsány szóval Gyürky Ödönnek: „Fel hívó nép“ c. költeményét adta elő. — A miről nem szabad megfeledkeznünk, az azon szép énekek sorozata, melyet az irgalmas testvérek növendékei kiváló precizitással adtak elő, s mindenkit áhitatra gerjesztett. A „Hymnus“ szép szavai és szólama rekesztette be az ülést. — Azután következett a materiális rész a bankett, a mely igazán imponáns volt. 120-an vettek részt benne, s ez idő alatt szép felköszöntöket mondtak: Szecsányi Vilmos kanonok-plebános, Kniha Konstant és Rehanek Ferencz segédlelkészek, Szabó Kálmán szolgabíró. Szecsányi Vilmos egy másik felköszöntőben Vörösmarty emlékére utalt és megindította a szobrára való gyűjtést. A jókedv, öröm, zene és egyetértés soká tartotta össze az egész társaságot. Jelenvolt a többi közt a hölgy világból: Taller Adolfné, Váray Józsefné, Keviczky Lajosné, Gizi és Iona, Zatkovics Alajosné, Baxa Zhorella Anna, Csonka Matild, Bakó Kriszta, Jábornik Károlyné és Margit, Thury Erzsébet, Misenka Józsefné és Holbay Józsefné.

Galgócon a százéves forduló napján két ünnepély tartatott. D. e. az állami polg. iskolában a tanuló ifjuság számára, este a nagy kö-

zönség ünnepelt díszszel és fényvel. A közreműködők száma a 40-et és a résztvevőkké a 300-at meghaladta. A műsor minden pontja oly igen sikerült, hogy közkívánatra 8-án az ünnepély ismételtetni fog, mely után részletesen beszámolunk az ünnepély lefolyásáról és az eredményről.

A tuberkulózis gyógyítása. A Koch-féle antituberkulin óta, melyben olyan nagyot csatlódott a világ, számos más szerrel kísérlettek meg az emberiség veszedelmének, a tudóvésznek a gyógyítását, de sajnos, ezekkel a gyógymódokkal eddig semmi vagy csak igen csekély eredményeket értek el. Most Richet Charles, francia egyetemi tanár ismerteti az ő új gyógymódját egy belga napilapban, mely gyógymóddal Richet állítólag már eddig is nagyon szép sikereket ért el. Richet gyógymódja, mely a régiektől főképen ártalmatlansága által különbözik, abból áll, hogy a betegeket hus-plazmával táplálja. A hus Richet tanár szerint két részből: a folyékony plazmából és a szilárd rostos fibrinből áll. A kísérletek alapján kitűnt, hogy sem a fibrin, sem a főtt hus gyógyító hatással nem bír, a plazma azonban épp úgy, mint a nyers hus gyógyítólag hat. Ennek okát a francia tudós nem a tultáplálásban látja, hanem azt hiszi, hogy az izomplasma a tuberkulózis specifikus ellenmérge. Tuberkulózisban azért hal meg az ember, mert meg van mérgezve. A tuberkulózis bacillusa nem maga, hanem ama mérgek által öl, melyeket kiválaszt és melyekkel a szervezetet folyton elárasztja. A husplazma e mérreg romboló hatását megakadályozza. Richet tanár új gyógymódja, melyet zomotherapiának nevez, s melyet ő egyideig beteg állatokra alkalmazott, már embereken is bevált, Belgiában már van egy zomotherapiai intézet, mely csak három hónap óta áll ugyan fenn, és így az ott kezelt betegekről végleges íteletet még nem lehet mondani, de tény, hogy az ott gyógykezelt tudóvész-esek már e rövid idő alatt is megerősödtek, étvágyuk tetemesen javult és testsúlyuk gyarapodott. Richet tanár ezekre hivatkozva, azt ajánlja az orvosoknak, hogy a tudóvész-es betegeket nyers hússal táplálják. Adjanak a betegnek nyers húst legalább 750 grammos adagokban vagy annyi plazmát, a mennyit 1500 gramm husból nyernek. A plazma sok esetben a nyers hus helyébe lép, mert 750 gr. nyers húst néhezen fogyaszt el a beteg, míg ugyanannyi plazmát könnyű szerrel bevesz. A kezelést mielőbb meg kell kezdeni, nagyon sokáig folytatni és akkor sem szabad vele teljesen főlhagyni, a mikor a beteg állapota már tetemesen javult.

Nyílt tér.

(E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. jóbarátaink, ismerőseink, kik boldogult feledhetlen *Gyula* fiunknak elhalálózása alkalmával részvénytájközataikkal felkerestek s a nagy közönség is, mely az elhunyt temetése alkalmával megjelenésével adott részvétének kifejezést, fogadják mindnyájan megtört szívükből fakadó legőszintébb mély köszönetünket.

Nyitrán, 1900. évi december hó 6-án.

Paschek Viktor és neje.

CSARNOK.

Nyitra multja

és

a nyitravármegyei Monografia.

Megjegyzések

Czeizel Gáborról.

(Folytatás.)

14
„Nyitra közigazgatása“ t. írőja fentidézett szavai után, hogy azért vesztették el pereiket a

nyitrai polgárok, mert „a hatalommal szemben gyengék voltak“, folytatónak mondja: „de függetlenségüket még sem veszítették el egészen; elérték legalább azt, hogy nem fokozták le az urbériség kapcsolatába“, s alább: „Ezt az álláspontot igazolja még az 1763. évben hozott kir. hétszemélyes táblai ítélet is, melyből kétségtelen, hogy Nyitra alváros, mint jogi személy, területének legnagyobb részén földesuri jogokat gyakorolt; polgárai szabadok voltak, urbéri szolgálványokat nem végeztek s területén oly urbéri telkek nem találtak, melyek után az állam urbéri váltságot fizetett volna“. ¹ Ezekből arra lehetne következtetni, hogy az említett perek Nyitra lefokozására irányultak oly urbéri községgé, mint pl. Tormos vagy Molnos volt. Pedig nem erről volt szó. Nyitra szabadalmas püspöki város volt, s a küzdelem lényege a körül forgott, hogy a püspökségi földesuri jog alól akart felszabadulni. Azt a pert, melyre a t. író hivatkozik a fenti idézetben, nem is a város indította meg, hanem 1755. marc. 3-án gróf Eszterházy Imre nyitrai püspök indította meg a kir. táblánál Nyitra város közönsége ellen, nemely a földesuri jogra sérelmes visszaélések beszüntetése iránt; s befejezést nyert 1763. évi febr. 28-án a kir. Kurián kelt, a kir. tábla ítéletét helybenhagyó ítélettel, melyben a nyitrai püspök földesuri fenhatósága Nyitra alváros fölött végiteletileg megállapított, s a kölesönös jogok, és a város köteleiségei részletesen meghatározottak. Az ítélet bírói végrehajtására a kir. tábla kiküldte Szlávay Pál mestert, protonotáriust, ki 1763. év augusztus 22-én Nyitrára jött, s meghívására az eljárásnál megjelentek: Terlanday János kanonok, püspöki helynök, és Bartakovics Imre, mint felperesi meghatalmazottak, a vármegye részéről Cseh Ferenc szolgabíró, és Csefalvay József esküdt, Molnár József ügyvéd és Turóczy Bálint. Továbbá a város részéről: Kelemen György főbíró, Mizdaries Bálint, Nyulassy András, Vásáry Mihály tanácsbeliek, Balla István, Nemaj János és Schreger Ferenc, a választott városi képviselő tagjai, és számos más nyitrai polgár. A bírói végrehajtó a megjelentek előtt a városházán felolvasta és megmagyarázta a kuriai ítéletet, melynek alapján a püspökségnek a földesuri jogot Nyitra városára, földjeire, praediumaira, az azokkal kapcsolatos javakra, átadta oly módon, hogy a polgárok és lakók örök használata és haszonélvezete az említett földek s javaikra nézve épességben maradván, a házakat és földeket szabadon vásárolhatják és adhatják el, s a háramlott ingatlanokat szabadon vehetik birtokba; a bírákat az uradalmi jelöltek közül szabadon választhatják, a polgári peresügyekben a lakók közt, vagy idegeneknek az egyes polgárok ellen ítélezhetnek; a heti és évi vásárok bevételének fele, s a félelvi italmérés haszna a várost illesse, mérhetnek mindennemű italt, sört is, úgy azonban, hogy a sört a püspökségi sörfőzdéből megfelelő áron tartozzanak vásárolni; az elsoroltak, valamint a Telegdy által engedélyezett mentességek — immunitások — a polgárok számára fentartatván:

A többiben a püspökség birtok- és földesurijoga — directum Dominium et Ius Terrestrale — a városra és földbirtokára megállapított s neki örök birtoklásra átadott. A polgárok tartoznak a püspök iránt (kivált az ujonnan beigtatandó püspök szokásos kísérete által) tanusítandó tisztelet mellett, kötelmeiket pontosan teljesíteni, különösen: az évi censust a megállapított határnapra megfizetni, a hegy- és földbért, a gabona és bor kinlencedet, kivált Bite, Ravaszmány, Kövesd, Csermán, Szarkahegyről leróni, a nagyobb hidat javítani és fentartani, a nagyobb ünnepekre ajándékokat felajánlani, a püspökségi megbízott jelenlétében beszédendő vásár-jövedelem felét földesurának hűségesen kiadni, az uradalom jelöltjei közül megválasztandó bírót megerősítés végett

¹ Monografia. 449. l.

bemutatni, a püspökségi megbízott közbejöttével a számadásokat megvizsgálni és a közterheket kiróni, a város által elbírált felebezett peresügyeket a püspökségi uriszékhez felterjeszteni; a részletezetteket sértetlenül megtartva, egyáltalán nem igényelhetnek és nem használhatnak oly előnyöket — beneficia — és hasznokat, melyek a földuraságot illetik.

Ezeket a városházán kihirdetvén, a praediumok és dűlők helyszínére ment ki a bírói végrehajtó a meghívottakkal, Davarcsányba, Csehyre, Czirmon-(sic)ra, s azokat ugyanoly kijelentéssel a püspökség részére lefoglalta, s jogánál fogva annak birtokába átadta, sehol senki sem mondván ellent s nem zavarván a végrehajtást. Az eljárásról hiteles bizonyítványt állított ki, mely a püspökségi levéltárban őriztetik. (J. D. I. D. N.-F. 2. N-o 14.).

E kir. kuriai ítélet alapján a nyitrai törvényszék 1877. évi marc. 19-ki ítéletével a püspökségi felperes keresetére a nyitrai urbéri rendezés és birtokösszesítési tagosítást megengedte, s ezt az ítéletet a kir. tábla 1877. június 24-én, és a kir. Kuria 1878. febr. 16-án hagyta helyben.

Nyitra alsóváros az 1763-ki ítélet megdöntésére kísérletet tett 1793-ik évben. A király kegyelméhez folyamodott a város, s perujtó engedélyt eszközölt ki magának. Ennek alapján 1793. évi november hó 28-án Fuchs Xav. Ferenc nyitrai püspök ellen új pert indított a többi közt a Telegdy-féle egyezés érvénytelenítésére, — a pert azonban nem folytatta. A nyitrai püspökségi képviselő 1857. évi június hó 29-én a nyitrai urbéri törvényszéknél folyamatba tette „urbéri rendezés iránti keresetügyet a nyitrai püspökségnek, mint volt földesurnak — Nyitra alváros határbeli birtokosok ellen“. Nyitra alsóváros, úgy látszik, ennek folytán 1865. évi dec. 4-én fordult kérvénnyel a törvényszékhez a végett, hogy az 1793-ban megindított, de „folyamatjában fenakadt és mind ekkoráig elintézetlenül maradt per“ újból folyamatba vétessék, de a kir. tábla 1866. évi okt. 19-ről a városi közönséget elutasította, kimondván, hogy az ilyen per tovább nem folytatható.

A rendelkezésekre állott periratokból, s illetőleg a bírósági ítéletekből egészen más eredményre jöttem, mint a milyennek „Nyitra közigazgatása“ t. írója a Monografiában kifejezést adott. Sajnálni kell, hogy a városi levéltár rendezetlen állapotban a városházi lépcsőzet alatt dohos kamrában van még mindig, mert másként bizonyosan az ott található okmányok, s ezek összevetése alapján a püspökségi okmányokkal, egészen más világításban látta volna a tárgyat, melylyel foglalkozott. A bírósági ítéletekből, és a tagosítási tárgyalások jegyzőkönyveiből, ha azokat áttanulmányozhatta volna, arra a meggyőződésre kellett volna jönnie, hogy a kimondott aránylagos költségviselés nem érintette a jogviszonyt a város és a püspökség között, hanem megkímélte a püspökséget tetemes költségektől; továbbá meggyőződött volna az okmányokból, hogy a püspökség nem minősített „egyenjogú tényezőnek“ a várossal, sem maga nem állott be „egyszerű félnek“: hanem tárgyalt a városi közönséggel mint volt földesúr, s minthogy a városi közönség a püspökség méltányos igényeit egyezés útján kielégítette, a tagosítási ügy szerencsés befejezést nyert.

Szabad királyi város volt-e Nyitra?

A kérdésre nem-mel kell válaszolnunk. Királyi város volt Nyitra 1248-tól — 1288-ig, negyven évig. Mint királyi város nem birt érvényesülni a nyitrai várispán hatalmaskodása folytán. IV. László király minden királyi jogát Nyitrára, s azzal minden hasznát, a nyitrai püspökre ruházta át, a várispáni hatalom ellen védelmet a püspökben szerzett a városnak. Így lett Nyitra 1288-ban püspöki város, s az maradt 1848-ig. A mai értelemben vett szabad királyi városok a 15-ik század elején kezdtek kialakulni a törvényhatósági

jogállás megszerzésével, tehát oly időben, midőn Nyitra már püspöki város volt. A szabad királyi városok Zsigmond király óta rendszeresen követeket küldtek az országgyűlésre, s az 1687. évi XVII. t.-c. következményeképp, ha a király valamely várost a szabad királyi városok privilegiumával kitüntette, de ezt törvénybe nem iktatták, be nem cikkelyezték, az birta ugyan a „szabad királyi város“ címét, törvényhatósági jogállását, de az országgyűlésre követet nem küldhetett. Ilyen város három volt: Arad, Eszék és Pécs.

Nyitra soha sem kapott meghívót az országgyűlésre, soha sem küldött követet arra: nem volt tehát szabad királyi város a régi jogon. De az új jogon sem volt az, mivel ilyen csak három volt, s azok közt nem fordul elő Nyitra. Nyilvánvaló tévedés tehát az, mit „Nyitra közigazgatása“ t. írója a Monografia 449-ik lapján eme szavaival állt: „Nyitra 1873-ban szűnt meg mint szab. kir. város“, amikor t. i. az úgynevezett „Jurisdiction“, a Felső-várossal, Váraljával, Káptalan- és Gyürki-utcákkal egyesült. ¹ Mert ezen egyesülés előtt Nyitra rendezett tanácsú város volt, s többen élnek ma is azok közül, kik akkoron a rendezett tanácsú város képviselő-testületéhez tartoztak, — s az egyesülés után is maradt rendezett tanácsú város a mai napig.

(Folyt. köv.)

¹ Párteza 1886. jan. 1-től egyesítettett a várossal.

Nyitrai Népbank zálogkölcson-osztálya.

Zálog-árverés

1900. évi december hó 11-én.

Mindazon **ékszerek és zálogtárgyak**, melyek 1900. évi június végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, f. é. december hó 11-én a Nyitrai Népbank termében délután 2—4 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Fizetési halasztások csak 10% lefizetéssel mellett történhetnek.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálogtárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1900. évi november hó 10-én.

Az igazgatóság.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria“

HAZAI GYÁRTMANY!

Versenyez a külföld elsörendű készítményével

A párisi kiállítás
az „Arany érem“-mel
kitüntetve.

KÉSZITI.

Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE

PAPIRNEMŰVÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

Kapható: HUSZÁR ISTVÁN könyv-kereskedésében Nyitrán.

Ujdonság!

Háztartásban nélkülözhetetlen! Hölgyeknek új találmány! A kor legújabb találmánya a

Simplex műhímző-készülék,

mely minden államban szabadalmazva lett. Minden családi varrógép ezen készülék segítségével egy másodperc letele után a tolozár kicserélése által egy kifogástalanul működő hímző és műtömő-géppé alakítható át. A legszebb fényűzési hímzések és műtömő-munkák készíthetők ezen készülék segítségével gyorsabban, pontosabban, könnyebben és szebben, mint kézzel. **Ingyen oktatás a saját hímző-iskolában; ára bámulatos olcsó, csak 7 korona.** mely árban a készüléken kívül egy keret, minta bekezdett hímzéssel (tálcakendő) és a használati utasítás, mely egy dobozban van, foglaltatik.

Kapható az osztrák-magyar monarchia minden jobb varrógépgyárlatában, valamint a készítőnél:

Löwinger József,
varrógép gyári raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 19. sz.

Megrendelésnél elégséges a gyártmány megjelölése vagy a hatsó tolozár (Schieber) beküldése.

Ugyanitt legjobb Singer varrógépek jutányos áron kaphatók.

A készülék leírása ingyen és bérmentve.

Képviselek mindenütt kerestetnek.

Élő és művirágcsarnok!

Vármegye-utca 10. szám.

Mély tisztelettel

6-10.

Gráf Náthán.

Ujdonság!

Kath. körök, egyházi és világi urak nagybecsű figyelmébe!

Azon helyzetben vagyunk, hogy az Oriens egyik legnagyobb thea-kereskedőjével folytatott üzleti összeköttetésünk folytán, az alább megjelölt legfinomabb minőségű

thea-fajokat

ugyanott jelzett feltűnően olcsó áron eladhatjuk.

Theánk nemesak kitűnő zamatu, de szerfelett kellemes illattal is bír és ezen praegnans sajátosságánál fogva tultesz minden más thea-fajokon.

Legfinomabb „Lion-Pai-Melange“ thea 1/4 kgos elegánsan kiállított pléh-dobozokban (eredeti moszkvai pakkolás védpeccéssel) 5 kor.

„Orosz cárné“ apró virág-thea á kg. 12 kor.

„Tsin Lun“ finom por-thea á kg. 10 kor. 80 fill.

„Souchong“ nagy levelű chinai thea á kg. 10 kor.

Az árak készpénzfizetés mellett értendők; a szállítás 1 kgtól fölfelé portómentes. 2-4.

Keresztény terményáru-raktár Csacán.

A csacai keresztény termény-áruraktár ÁRJEGYZÉKE.

	frt	kr	kor.	fill.
Cukor (kockás) kg. á	—	46	—	92
Cukor süvegben kg. á	—	44 1/2	—	89
Cukor kicsiben kg. á	—	46	—	92
Porcukor kg. á	—	46	—	92
Buzliszt 0-tól 8-ig, rozsliszt friss minőségben és olcsó áron kapható				
Jó rozkenyér minden második nap frissen sütve, mindenféle nagyságban				
Alföldi tengeri mm.	6	10	12	20
Olvasztott debreceni disznósir kg. á	—	68	1	36
Füstölt debreceni tablás szalonna kg. á	—	70	1	40
Legfinomabb debreceni paprikás szalonna kg. á	—	80	1	60
Szalámi kg. á	1	80	3	60
Szardinkák közepnagyságú pléh dobozokban	—	28	—	56
Maccaroni 1/4 kg. á	—	26	—	52
Legfinomabb olasz rizs kg.	—	28	—	56
II minőségű	—	20	—	40
III	—	14	—	28
IV	—	12	—	24
Minden fajtájú hüvelyes vetemények piaci áron kaphatók				
Ecetszesz 1 liter á	—	13	—	26
Gyertya stearin Ia templomi kg. á	—	78	1	56
Gyertya 6-os, 8-as 1/2 kg. á	—	38	—	76
Viasz gyertya kg. á	1	40	2	80
Petroleum Ia szalon kg. á	—	22	—	44
Szóda mosásra való kg. á	—	7	—	14
Szappan (Kern) Ia kg. á	—	28	—	56
„ II „ „ „	—	26	—	52
„ III „ „ „	—	24	—	48
Finom bosnyák lekvár kg. á	—	26	—	52
„ szilva kg. á	—	36	—	72
Legfinomabb thea kg. á	6	—	12	—
Középfinom thea csomagokban á 35 kr., 70 kr. és 2 frt 50 kr.				

Iroda-, másoló-, levél-, selyem-, Cattunpapir, borítékok, irkák, ceruzák, tinta a legnagyobb választékban.

Fűszer és gyarmatáru jó, friss és olcsó minőségben mindig kapható.

Jézus sz. szíve, lourdesi Szűz, sz. József s más szobrok, kereszték, rózsafüzerek mindenféle árban vehetők.

1-3.

Keresztény terményáru-raktár Csacán.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitrai Szemle“ részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

Gyűjtünk elhasznált bélyegeket!

Minden országból és minden-nemű bélyegeket, még a legkö-zönségesebbek is, elfogadtatnak szegény gyermekek papokká való kiképzésére. Viszonzá-sul szép váltásos emlékek, fő-kép kereszties olvasók, Szent Antal és prágai kis Jézus-érmek.

A küldemények és kérdezősködések Bregenz-be (Vorarlberg) intézendők ily cím alatt: Bureau-Bethlehem. 5-13.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. butorgyári raktára NYITRA, Párutca.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választéku, szilárd és modern stílu

**háló, ebédlő, uri szoba és szalon be-
rendezésekből álló raktáramat**

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó áron, ugyszintén

saját készítményü kárpitos butoraimat.

Szolíd és pontos kiszolgálás biztosított. Kivánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

8-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Szalón garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

Szalón garnitúrák rendkívül jutányos áron kaphatók.

En Csillag Anna

185 centiméter hosszú, óriási Loreley-hajammal, a mely az általában általánosan pomádé 14 havi használata után nő 1 méter csonyra. Ezt a leghíresebb orvosok is egyedül való szarvak ismerék el a hajkibújtás ellen és hajnövekedésre, uraknál a szakállt megnövesztés és már rövid használat után úgy a haj, mint a szakáll természetes fonnyu és tömött lesz, megújva mindkettőt a korai őszüléstől a legöregebb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Széljeltküldés naponként az összeg előzetes beküldése esetén vagy posta-utánvétellel a világ minden irányába a gyárból, a hova a megrendelések intézendők.

CSILLAG ANNA,
BÉCS. I. SEILERGASSE 5.

6-12.

Teljesen ingyen!

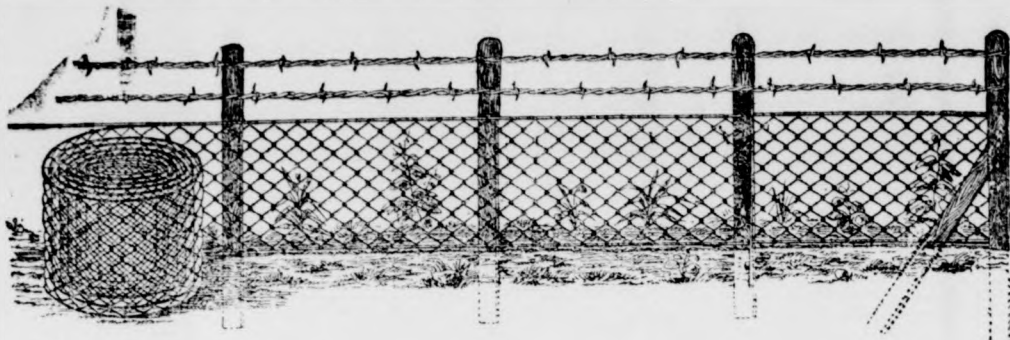
Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

1000 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakáson van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

Pázmándi József
kerítés-sodrony fonása és szövészete

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 32. sz.

Saját készítményű

GÉP-SODRONY-FONATOK

vadaskertek, szőlők, nyaralók, parkok, gazdasági épületek, kerti pavillónok, sírhelyek stb. bekerítésére.

Továbbá: gye- és virág-díszkerítések;

föld, kavics és kőszénáthányó rosták, rézzel befuttatott acél matracfonatok és láb-
törlők, réz, vasszövetek és bakkerfonatok gazdasági célokra;

ugyszintén kék és zöld ablak légy-szövetek, arevédők, szőlőbogyózó rosták, szikra fogók, tyúkketrecek és mindenféle

sodronyfonás,

DOBOK ÉS DOB-BŐRÖK

jutányos áron kaphatók.

A nagy közönség szives pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Pázmándi József.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,
kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,
Kainitot,

40°-os

Kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA“ műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.